

Các bạn chắc cũng đã có đôi lần nghe quảng cáo trong radio:

— Mua một tape về tự học Spanish, French, Japanese v.v., nếu trong vòng 30 ngày, không nói được ngoại ngữ đó, cứ việc gởi trả lại và sẽ được hoàn tiền lại trọn vẹn. Nếu học ngoại ngữ mà đơn giản như quảng cáo ở xứ này thì cộng đồng tị nạn nói chung và riêng tôi đã không đến nỗi lao đao về vấn đề ngôn ngữ.

Thời kỳ tôi thi tú tài I và II, môn ngoại ngữ của tôi là Việt văn và từ nhỏ đến năm thi, tôi không có được một chữ Anh, không được như một số bạn bè còn có dịp học cuốn Anglais đệ lục ở trung học. Nhưng rồi hình như tôi cũng có duyên nợ với Anh ngữ nên sau khi đổi về Saigon không lâu, tôi có tên trong danh sách chuyên viên cử đi tu nghiệp ở Hoa Kỳ và được học Anh Ngữ tại Hội Việt Mỹ để chuẩn bị về Anh Ngữ. Nghỉ lại chẳng thời kỳ nào thoải mái như hồi đó, lương sở lãnh đều đều, ngày ngày đi học, chỉ lâu lâu mới phải trình diện qua loa tại nhiệm sở. Tôi không bao giờ quên được cái giờ Reading, thôi thì ai muốn đọc sao cũng được, đủ giọng, đủ kiểu. Không khác gì đưa một bản nhạc mới cho một người, không biết nhạc lý, hát lời ca. Một học viên là giáo sư Vật Lý đã đọc chữ without là "vi thút", đem lại cái vui nhộn cho cả lớp vì cô giáo khoảng dối mực tính tình dễ dãi trong khi nhóm học trò phần lớn đều sòn sòn cả rồi.

Một lần về trình diện sở, tôi được dịp theo xếp, hồi đó là anh Lê Cảnh Túc để theo cố

Trên đường học Anh Ngữ

T.K.

văn Mỹ đi quan sát một công trường làm cầu trên Xa Lộ Biên Hòa. Khi thấy cố vấn Mỹ chụp hình lia chia mọi khía cạnh của chiếc cầu bằng cái máy chụp hình Polaroid - hồi đó còn là một sáng chế mới lạ đối với Việt Nam - tôi thấy đây là một dịp tốt để thử trình độ Anh ngữ của tôi và cũng để thực tập luôn. Trong khi tôi còn loay hoay sắp xếp một câu nói yêu cầu cố vấn chụp cho chúng tôi một tấm hình kỷ niệm, nhưng chưa kịp nói ra:

— Can you possibly please take our picture?

Thì anh Túc đã tình cờ nói trước:

— How about us? câu Anh văn bất hủ đó khắc vào trong đầu tôi đến nay bao nhiêu năm vẫn còn nhớ.

Sau khi tu nghiệp ở Mỹ về, tôi được Giám Đốc khen:

— Thằng TK nói tiếng Anh giọng được lắm, nó ừ ừ trong cổ họng nghe giống Mỹ!

Làm tôi cũng thấy tự tin

hơn. Sự thử thách đầu tiên đến với tôi không lâu sau đó khi Việt Nam lần đầu tiên TV có dài Mỹ và được ông hàng xóm, là chỗ quen biết lâu năm, chiếu cố mồi cá gia đình tôi buổi tối qua chơi, uống nước trà, ăn bánh ngọt để thưởng thức màn ảnh của cái TV cỡ lớn mới mua, nhân tiện nhờ Kỹ sư là người đã từng tu nghiệp cả năm ở Mỹ quốc giáng giùm cho truyện phim "mission impossible".

Mẫu thuẫn ở chỗ chỉ có những người học Anh Ngữ theo lối nhảy dù (bắt đầu học what your name và how are you vào lúc tuổi đã trên dưới 30) mới hiểu được khoảng cách khổng lồ giữa trình độ Anh ngữ thông dụng và trình độ Anh ngữ để hiểu được movie hay để mưu sinh trên đất Mỹ. Dẫu sao cũng dễ thôi, vì những câu giảng giải của tôi mập mờ, vô thường vô phạt như: thằng có râu bắn chết thằng đội nón, xe cứu thương chở thằng trúng đạn đi v.v.

Sau màn TV, không ai, kể cả tôi hiểu rõ câu chuyện ra sao, nhưng mọi người đều tỏ ra tếu nhị không hỏi thêm chi tiết gì cả.

Giờ đời đưa gia đình tôi đến tị nạn ở Mỹ tại một tiểu bang hẻo lánh, nhưng tôi may mắn được nhận vào hãng tư cách đó không lâu. Ngoài phương tiện chuyên môn, tôi còn phải đương đầu với một thử thách rất gay về phương diện ngôn ngữ. Tôi ngồi chung với nhiều nhân viên khác trong một phòng khá lớn, mỗi người một bàn cùng hướng về một phía để tránh nói chuyện với nhau trong một bầu không khí yên lặng nhưng rất căng thẳng đối với tôi vì một hệ thống phát thanh thông báo cho nhân viên nào có điện thoại bên ngoài gọi vào thì nhắc điện thoại trả lời chứ không phải mỗi người một số điện thoại riêng. Cái khổ là tôi không làm sao nghe được cái tiếng phát thanh đó, nó ồn ào giống như tiếng loan tin do hệ thống phát thanh tại các phi trường, chứ không giống như trong radio. Một hôm tôi chợt thấy chung quanh tôi tự nhiên hầu hết nhân viên của hãng biến đi đâu mất còn lại mình tôi. Trong lúc đang ngạc nhiên không biết mình nên tiếp tục ngồi hay đứng dậy đi hỏi cho ra sự việc sơ lộ thêm nhưng điểm của mình thì cô thư ký có nhiệm vụ thông báo đến tận bàn biểu tôi:

— Kia TK, sao mọi người đến phòng chiếu phim tu nghiệp nãy giờ mà sao anh còn ngồi đây?

Khi di chuyển về Cali, tôi được tuyển vào làm một hãng tư khá lớn. Hai nhân viên

chung nhau một phòng, mỗi người có điện thoại riêng. Bạn đồng phòng với tôi là một Mỹ trắng 100%, tóc vàng. Hắn cũng dễ chịu và tỏ ra thân thiện với tôi. Một hôm xếp đến muộn gặp hắn để hỏi về công việc. Tôi biết hắn mới đi ra chừng một phút nên chạy ra cửa phòng, quẹo khỏi hành lang 1 chút còn thấy sau lưng hắn nêu gọi lớn:

— Dót (Georges).

Nhưng lạ thay hắn vẫn tiếp tục đi tỉnh bơ, làm tôi lúng túng vô cùng vì tôi chợt nhận ra rằng nói tiếng Anh mà nói lớn cũng không phải là dễ vì thường khi giọng mình bị lạc đi và Mỹ không hiểu. Biết có gọi lần nữa cũng thế thôi nên tôi đành chạy theo kịp để kêu hắn lại.

Sau một thời gian nằm nhà vì lay off, tôi vào làm cho một công sở và vấn đề ngôn ngữ bớt gay go nhiều, không phải vì ăn nói tiến bộ hơn mà số lượng người Mỹ gốc quốc tế chiếm một tỷ lệ khá cao. Tương đối là phè hơn nhiều và không hiếm những dịp những người Mỹ gốc Việt hội họp lại tán gẫu.

Tôi nhận thấy trong những buổi họp đó, câu chuyện dù khởi đầu thế nào chẳng nữa rồi cũng đi đến đề tài hoặc "séch" hoặc vấp váp về Anh ngữ.

— Anh đã dám bảo đảm là anh đã nói đúng chữ sít (sheet) và sít chưa?

Có anh tự nhận là có một lần đối thoại với Mỹ, anh ta trả lời ngon lành, cái gì cũng Yes hết làm cho đối tượng đảm nghi ngờ sự hiểu biết Anh ngữ của anh nên hỏi ngược lại:

— Yes what?

Trong một lớp học ESL (English As A Second Language), giờ speech một Vietnam lên bảng, vừa nói vừa viết tên mình lên bảng để tự giới thiệu:

— Phúc.

Cả lớp cười ồ lên làm anh phải giải thích thêm:

— In my country, this word means Happiness.

Cả lớp cười lớn hơn trước (thì đúng quá rồi).

Còn cái vụ bị gọi đi Jury Duty. Tôi nói là bị, không phải vì muốn trốn tránh nhiệm vụ công dân Mỹ, nhưng vì vấn đề thiếu khả năng Anh ngữ để thấu hiểu nội vụ, để trình bày vững vàng quan điểm của mình. Nhưng không phải dễ gì văn phòng tòa chấp miễn cho anh. Tôi đã tới giai đoạn bị gọi lên phòng xử để ông tòa lựa người vào ban bồi thẩm. Tôi không khỏi hồi hộp lo ngại bị gọi trúng tên, vì sau khi nghe 2 bên luật sư và biện lý trình bày và phỏng vấn hồi lâu rồi mà tôi mới chỉ hiểu lوم bóm câu chuyện. Nhưng rồi cũng may, tôi lọt tên.

Sau này có anh bạn kể lại cho tôi, anh được gọi đi Jury Duty nhưng được miễn khi trình bày với văn phòng tòa:

— My English is good, I don't have any problem speaking English but I have some problem with hearing English.

Tôi ngẫm nghĩ một hồi, rồi chợt đoán ra lý do sao anh ta được chấp nhận cho miễn, khỏi phải lên dự phiên phỏng vấn trong phòng xử.